

100+

TRADING TIPS

Auteur

Tim van de Watering
Chris Boon (voorwoord)

**Online Trading
Universiteit**

"Leer stap voor stap hoe je een winstgevende trader wordt"

Voorwoord

Door Chris Boon

Tim is geen trader en ambieert dit ook niet. Dat komt, denk ik, niet omdat hij niet gelooft in de mogelijkheden die trading kan bieden, maar omdat zijn interesses liggen op hele andere gebieden: E-marketing, een online bedrijfje bouwen, etc etc. Het goede nieuws is dat we, als tegenstellingen in karakter, elkaar wel goed aanvullen. Waar ik de content structureer is hij de ruggegraat van De Ontwaakte Trader als organisatie. Waar ik het gezicht ben en de 'stoere taal' uit, maakt hij alles waar wat ik er uit flap. De Online Trading Universiteit en het 'Master-in-Trading' programma kunnen alleen bestaan omdat hij de sites beheert, de filmpjes plaatst, de bestanden beheert, de omgang met onze bussisspartners regelt, etc. etc. Tim is iemand die waar maakt wat hij zegt en, of u nu waardeert wat ik te vertellen heb of niet: u zou niets uit mijn mond kunnen vernemen zonder hem, aangezien het u gewoonweg niet zou bereiken.

Waarom heeft hij dit E-book geschreven, en niet ik? Dat is eenvoudig: hoewel, nogmaals, Tim geen trader is of wil zijn is er zoiets als 'besmet worden waarmee je omgaat'. Ik heb een redelijke indruk van alles wat hij aan het verhapstukken is en hij volgt zo ongeveer wat ik doe. Hij is regelmatig aanwezig bij de seminars, woont de online-webinars vaak bij en is aanwezig bij trading-activiteiten. Ook weet hij welke vragen er door 'u' gesteld worden en welke antwoorden daar op mogelijk zijn. Daarom heeft hij een hele behoorlijke indruk van het vakgebied gekregen.

Ik communiceer al veel (teveel volgens sommigen!) en dat bracht Tim op het idee zelf een boek samen te stellen met tips zoals hij zou geven over traden. Dit is dus een boek vol met tips aan traders, geschreven door een niet-trader, die wel degelijk veel en vaak in de omgeving van 'echte' traders verkeert. Een aparte constructie, dat moet ik hem nageven, maar ook een initiatief dat ik toejuich, aangezien Tim het vermogen heeft om kort en bondig in enkele zinnen samen te vatten waar ik soms 3 teksten, een Powerpoint en een uur dans en zang voor nodig heb.

Is dit boek een volledige weergave van de 'leerschool' (ahum!) van de Online Trading Universiteit? Nee, het is er zelfs niet direct van afgeleid. Ik heb het gelezen en het is wat het is: een boek vol tips. Vaak goede tips, soms hele goede tips. Het is niet compleet, of veelomvattend, of totaal, of het Einde der Tradingkunde zoals we het kennen (mocht u daar behoefte aan hebben): het is gewoonweg goed. En daarom de moeite waard voor u om eens door te lezen, zeker als u nog niet al te gevorderd bent. En laat me er, staat u het me toe, belerend aan toevoegen: een tip is niets waard als ie alleen begrepen wordt. Het wordt pas wat waard als u de gedachte erachter kunt vertalen naar gedrag dat bij u past en 'sustainable' kan worden geïnterpreteerd in uw tradingpraktijk.

Leuk hoor, een boek ☺
Succes ermee!

Chris Boon

Inleiding

Beste trader,

Dit E-Book is geschreven met de gedachte een zo compleet mogelijk overzicht te maken van alle trading tips die er zijn. Het resultaat is een verzameling van ruim 100 tips, beurswijsheden, clichés en levenslessen. Aangevuld met ruim 60 inspirerende quotes van bekende en minder bekende professionele traders hoop ik hiermee een overzichtelijk naslagwerk te hebben gemaakt voor traders en actieve beleggers.

De tips in dit E-Book zijn opgedeeld in 4 categorieën: Strategie, Risk Management, Psychologie en Persoonlijke Ontwikkeling. Hoewel je over de meeste tips wel een boek vol kan schrijven, heb ik besloten om de tips in dit E-Book kort en bondig te houden. Dat wil echter niet zeggen dat er geen waarde in de tips zit. Een goede tip is geen doel op zich, het is een middel tot een doel. Het enkel lezen van de tips maakt je geen goede trader, het is wat je met de tips doet wat bepaalt of je een succesvolle trader wordt of niet.

"Implementation, not ideas, is the key to real success."

- Chet Holmes

Het is onmogelijk om alle tips uit dit E-book in 1 keer eigen te maken en in de praktijk toe te passen. Ik raad je daarom aan om dit E-Book uit te printen, alle tips door te lezen, 10 tips te omcirkelen die je het meest aanspreken en vervolgens daarmee aan de slag te gaan.

Een E-Book als deze is uiteraard nooit compleet en daarom nodig ik alle lezers uit om ontbrekende tips naar ons te mailen op support@deontwaaktetrader.info. Ik zal dit E-Book constant aanvullen met nieuwe tips, dus controleer regelmatig of je de laatste versie nog hebt.

Veel leesplezier en succes in trading!

Tim van de Watering

N.B. Ik ben geen trader, maar ik ben wel gefascineerd door de trading wereld en loop daar ook al een aantal jaren in mee. Ik werk al geruime tijd samen met Chris en veel van de zaken die ik van Chris heb geleerd zijn opgenomen in dit E-Book. Dit E-Book is echter geen samenvatting van het curriculum van de cursussen die we via De Ontwaakte Trader aanbieden. Er zijn zeker raakvlakken, maar dit E-Book beschrijft voornamelijk mijn persoonlijke overtuigingen over de trading wereld.

Strategie

De termen 'strategie' en 'systeem' worden, ten onrechte, nog weleens door elkaar gehaald. Een systeem is 100% gebaseerd op regels. Een trading systeem kan daarom prima geautomatiseerd worden. Een strategie is meer een raamwerk voor besluitvorming, gebaseerd op regels met ruimte voor discretionaire beslissingen.

Tip #1: Ga op zoek naar een edge

Een edge is iets wat je een voorsprong geeft op de rest. Je wint daardoor op de lange termijn meer dan dat je verliest. Een edge kan voor iedereen wat anders zijn. Een combinatie van 2 specifieke technische analyse indicatoren kan bijvoorbeeld een edge zijn. Maar een edge kan je ook hebben in de vorm van een trading systeem, een goede analist, astrologie, intuïtie, voorkennis et cetera. In het algemeen is een edge iets dat tot een verbetering in entry, timing en/of exit van je trades leidt. Lees meer op:

[Traden met een edge](#)

"Trading with an edge is what separates the professionals from the amateurs.

Ignore this and you will be eaten by those who don't."

- Curtis M. Faith

Tip #2: Trade iets wat bij je past

Er zijn duizenden manieren om de financiële markten te bespelen. Zoek iets wat bij jou past en wat zowel aansluit bij jouw sterke eigenschappen, je tijdsbependingen als je overtuigingen. Laat je niet verleiden om de methodiek van iemand anders te volgen als deze methodiek niet bij je past, want dan zal je hoogstwaarschijnlijk nooit de gewenste resultaten krijgen.

Tip #3: Specialiseer je

Tegenwoordig zijn er vele duizenden markten en producten om in te handelen. Aandelen, indices, beleggingsfondsen, obligaties, forex, opties, cfd's, futures, turbo's, ETF's, noem maar op. Specialiseer je in één of enkele markten/producten en leer deze binnenstebuiten.

Tip #4: Beschouw trading als een business

Beschouw trading als een business waar je veel tijd en energie in moet stoppen om er steeds beter in te worden. De drempel om aan deze business deel te nemen is erg laag. Tegenwoordig kan iedereen binnen een paar dagen een beleggingsrekening openen via internet, er wat geld op storten en aan de slag gaan. Je hoeft niet te bewijzen dat je verstand hebt van beleggen, je hoeft geen theorie examen of praktijk toets af te leggen. Werkelijk iedereen kan trader worden. Dat zou weleens de reden kunnen zijn dat maar een klein percentage traders daadwerkelijk succesvol is in deze business.

Het percentage succesvolle mensen in zo'n beetje elk ander beroepsgroep ligt vele malen hoger. Daar is de drempel om deel te nemen dan ook veel hoger. Mensen hebben ervoor gestudeerd, hebben een businessplan moeten schrijven voor de bank om een financiering te krijgen, hebben marktonderzoek gedaan et cetera. Daar wordt dus al veel eerder het kaf van het koren gescheiden. Als je wilt slagen als trader dan moet je het trading vak serieus aanpakken.

Tip #5: Maak een trading plan

Trading is een vak en zoals vrijwel alle succesvolle ondernemers ooit een businessplan hebben moeten schrijven, hebben alle succesvolle traders ooit hun ideeën op papier gezet. In het trading plan staan in ieder geval de volgende zaken helder omschreven: tradingstijl, entry regels, exit regels, risk parameters en doelstellingen.

Je trading plan zou op elke situatie een antwoord moeten kunnen geven, alleen dan kan je emotionele beslissingen zoveel mogelijk voorkomen. Lees je trading plan regelmatig door, dat zal er namelijk voor zorgen dat het makkelijker wordt om consistent te handelen.

"Plan your trade and trade your plan."
- Anoniem

Tip #6: Focus op lange termijn resultaten

Focus je op een gestage groei van je trading kapitaal en focus je niet op enkele mega winnende trades die je snel rijk zouden moeten maken. De kans om 'vlug rijk te worden' in de financiële markten is een stuk kleiner dan de kans om 'vlug arm te worden', maar wie het goed aanpakt kan wel 'langzaam rijk worden'...

Tip #7: Stel doelen

Zolang je geen doelen stelt heb je niets om naar toe te werken. Heb je een dag- of weekdoelstelling? Wat wil je aan het eind van het jaar hebben bereikt? Doelstellingen hoeven niet alleen performance gericht zijn, je kan ook doelstellingen maken op het gebied van het ontwerpen van een tweede strategie of op het gebied van educatie en ontwikkeling.

Tip #8: Vermijd de kudde

Het volgen van de kudde geeft een veilig gevoel. Als je fout zit ben je tenminste niet de enige, maar als je bedenkt dat verreweg de meeste beleggers geld verliezen op de beurs, is het niet verstandig om de kudde te volgen.

*"If you want to make more money than other people,
you can't invest like other people."*
- Jason Zweig

“What everyone else knows is not worth knowing.”

- Gerald Loeb

Tip #9: De meerderheid verliest

De minderheid is de minderheid omdat die niet denkt als de meerderheid. Als 5% van de traders succes heeft is het tijd om te leren denken als die 5% minderheid – niet zoals de falende 95% meerderheid.

“There is a persistent overall tendency for equity to flow from the many to the few.

In the long run, the majority loses. The implication for the trader is that

to win you have to act like the minority.”

- William Eckhardt

Tip #10: Neem zelf beslissingen

Ken jij iemand die rijk is geworden van de tip van de buurman?? Ik ook niet... Doe je eigen werk, maak je eigen analyses en neem je eigen beslissingen op basis van hetgeen jij waarneemt en niet op basis van de meningen van anderen. Of zoals professionele traders het zeggen: “Tips are for waiters”. Behalve de tips uit dit E-book uiteraard 😊

Als een andere trader zijn mening over een bepaalde markt geeft zorg er dan altijd voor dat je weet op welke timeframe deze trader handelt. Als dit niet overeenstemt met het timeframe waar jezelf op handelt dan kan zijn of haar mening volledig irrelevant zijn.

Tip #11: Denk altijd een stap vooruit

Traden is vooruit denken. Denk van te voren na onder welke voorwaarden je wilt in- en uitstappen. Als je in het heetst van de strijd nog moet gaan bedenken wat de volgende stap wordt is de kans groot dat je je beslissingen laat beïnvloeden door je emoties.

Tip #12: Definieer verschillende scenario's

De markt kan uiteindelijk maar 3 kanten op: omhoog, omlaag of zijwaarts. Het definiëren van verschillende scenario's kan je helpen om tot een objectievere besluitvorming te komen. Daarbij kan je gebruik maken van een besluitvormingstabel. In de tabel noteer je waarom je long zou willen gaan, waarom je short zou willen gaan en waarom je aan de kant wil blijven zitten. Per scenario beschrijf je de potentiële rewards en de risico's. Vervolgens kan je uit deze antwoorden een aanpak formuleren.

“Consider various scenarios, not just one, and assign percentage probabilities to each scenario.

That can make all the difference.”

- Anoniem

Tip #13: Be prepared

Ga voorbereid aan de slag. Doe je huiswerk en blijf je zelf continu ontwikkelen. Start bijvoorbeeld je dag met een aantal mentale oefeningen. Analyseer je vorige trading dag, wat ging er goed, wat ging er fout en welke lessen kan je hieruit trekken? Maak een analyse van de vorige dag(en), waar zitten de steun- en weerstandzones en bepaal hoe je zou willen handelen als de markt je visie volgt.

"Preparation for trading takes more work and time than executing and watching a trade.

Think big, plan carefully, execute perfectly."

- Sunrise Trader

Tip #14: Bull, Bear en Tradingrange

Markten kunnen stijgen (bull), dalen (bear) of zijwaarts bewegen (tradingrange). Ieder markttype biedt kansen, maar vraagt vaak ook om een eigen aanpak. Een strategie die het goed doet in een bull markt zal het waarschijnlijk minder goed doen in een trading range. Daarom is het belangrijk om het huidige markttype te herkennen en daarop in te spelen.

Tip #15: Rekening houden met volatiliteit

Naast de 3 verschillende markttypes heb je ook nog rekening te houden met de volatiliteit, oftewel de bewegelijkheid van de markt. We maken hierbij vaak onderscheidt tussen hoge en lage volatiliteit. Bij hoge volatiliteit is het bijvoorbeeld wijs om de stops wat ruimer te plaatsen dan bij lage volatiliteit.

Tip #16: 6 verschillende marktcondities

Als je de richting en de bewegelijkheid van de markt met elkaar combineert kom je tot 6 verschillende marktcondities:

1. Bull - hoog volatiel (snel stijgende koersen)
2. Bull - laag volatiel (langzaam stijgende koersen)
3. Bear - hoog volatiel (snel dalende koersen)
4. Bear - laag volatiel (langzaam dalende koersen)
5. Tradingrange - hoog volatiel (snel op- en neergaande koersen binnen een horizontale band)
6. Tradingrange - laag volatiel (langzaam op- en neergaande koersen in een horizontale band)

Geen enkele strategie presteert even goed in alle marktcondities. Het is daarom belangrijk om de huidige marktcondities te herkennen en daar je strategie op aan te passen.

Tip #17: Filter de overvloed aan informatie

Tegenwoordig is er een overvloed aan informatie beschikbaar via internet, televisie, krant, radio en andere media. Hierdoor ontstaat het risico dat je door de bomen het bos niet meer ziet. Een goede trader focust zich enkel op de zaken die voor hem van belang zijn en negeert al het andere. Ga voor

jezelf eens na welke informatie echt belangrijk is bij het nemen van beslissingen. Neem dit vervolgens op in je trading regels en laat de andere zaken voor wat ze zijn.

Tip #18: Voorspellingen zijn waardeloos

Goeroes lijken er een sport van te maken en laten geen kans onbenut om hun voorspellingen te geven voor de aankomende week, maand of jaar. Wellicht leuk voor de langere termijn beleggers, maar voor traders en actieve beleggers zijn deze voorspellingen waardeloos.

“The stock market can not be predicted, we can only play the probabilities.”

- Tyler Bollhorn

Tip #19: Testen, testen en nog eens testen

Voordat je je eerste euro's op het spel zet wil je je methode uitvoerig getest hebben. Dat kan op verschillende manieren; testen op een demo account, gebruik maken van backtest software, of handmatig door een aantal grafiek heen te lopen. Dat laatste noemen wij ook wel 'grafieken eten'. Print maar eens 50 grafieken uit, leg daar jouw methodiek overheen en test of je tot iets werkbaars kan komen. Je gaat vervolgens pas live traden als je een strategie hebt ontwikkeld met een edge.

Tip #20: Oefenen met echt geld

Het handelen op een demo account kan handig zijn om bekend te raken met een platform of een bepaald financieel product. Het heeft echter ook een aantal nadelen. De trades op een demo account worden vrijwel altijd direct gevuld, tegen de op dat moment meest gunstige koers, terwijl in de werkelijkheid de order uitvoering vaak iets trager verloopt en je helaas niet altijd de beste prijs krijgt van de broker. Het voordeel van oefenen met echt geld is dat je vaak ook andere emoties ervaart, doordat er echte euro's op het spel staan.

Start vooral op een demo als je onbekend bent met het platform of het financiële product, maar wees ervan bewust dat resultaten op een demo account vaak niet 1 op 1 kunnen worden vertaald naar een echt geld account.

Tip #21: Start klein

Maak eerst eens 50 tot 100 trades op een zo'n laag mogelijk risico. Evalueer deze trades en analyseer wat er goed ging en fout ging. Blijf klein handelen tot je het vertrouwen hebt dat je een edge te pakken hebt en dat je dit ook statistisch kan onderbouwen. Als het je niet lukt om winst te maken terwijl er centen op het spel staan dan gaat het je ook niet lukken met honderden of duizenden euro's.

Tip voor beginnende traders: “Een trade mag eigenlijk niet meer kosten dan een kopje koffie.”

- Chris Boon

Tip #22: Trade als een casino

Een casino weet dat het op de lange termijn altijd de kansen aan zijn zijde heeft en over lange reeksen altijd geld verdient. Ze maken zich geen zorgen over wat 1 ronde aan roulette kost of oplevert, want ze weten dat als er 1000 rondes zijn gespeeld ze altijd geld hebben verdiend. Traders zouden dezelfde instelling moeten hebben. Zodra je een strategie hebt met een positieve verwachtingswaarde is het resultaat van een enkele trade niet meer belangrijk, alleen het resultaat van alle trades bij elkaar telt.

Tip #23: Trade wat je ziet, niet wat je denkt te zien

Dat klinkt simpel maar is het in de praktijk vaak niet. Je kan het ook vergelijken met reageren versus anticiperen. Zie je dat de markt zijn vorige high uitneemt en reageer je daarop? Of verwacht je dat de markt zijn vorige high uit zal nemen en anticipeer je daarop? Reageren is overigens niet per definitie beter dan anticiperen. Bij reageren wacht je op bevestiging en zit je later in de trade, je betaalt dus voor wat extra zekerheid. Bij anticiperen is dat andersom, je zit eerder in een trade, maar zal ook vaker worden uitgestopt.

Tip #24: Laat de trades naar je toekomen

Trading kan veel vragen van je geduld. Afhankelijk van de strategie die je volgt kan het soms uren duren voordat zich weer een nieuwe setup voordoet. Op zo'n moment is het verleidelijk om naar setups te gaan zoeken. Waak er dus voor dat je niet naar kansen gaat zoeken, maar wacht de kansen (de setups van je handelsplan) rustig af.

*"Let your setups come to you, do not chase.
There will always be another day, another setup."
- Anoniem*

*"Sitting on your hands can often be the best trade."
- Anoniem*

Tip #25: Span of control

De span of control van een trader geeft aan hoeveel open trades hij of zij effectief kan managen, zonder dat het ten koste gaat van het uiteindelijke resultaat. Dat is voor iedere trader anders. De ene trader zal zijn volledige aandacht richten op 1 trade, terwijl de andere trader wel 8 trades tegelijkertijd in de gaten kan houden. De span of control houdt ook nauw samen met de ervaring van de trader, het timeframe waarop gehandeld wordt en hoeveel schermen een trader tot zijn beschikking heeft. Het is belangrijk om rekening te houden met je eigen span of control, aangezien het overschrijden hiervan direct effect heeft op je uiteindelijke performance.

“The trader may have no problems trading according to their rule set when the trade is considered independently. When you start adding multiple trades into the mix, however, the trader may experience a breakdown in performance and mistakenly attribute it to a psychological problem, when it is simply a cognitive load issue associated with span of control.”

- Ken Long

Tip #26: Focus op wat werkt

Perfectionisme kan in veel aspecten van het leven van pas komen, maar bij trading kan het je ook belemmeren. Als trader zal je je erbij neer moeten leggen dat heel veel zaken mislukken. Focus op wat werkt en focus op een zo perfect mogelijke uitvoering van je trading plan, in plaats van alles werkbaar proberen te maken.

“Do more of that which is working and less of that which is not.”

- Dennis Gartman

“Perfection has no role in successful trading. No one can buy at the absolute lowest price and sell at the highest price. No time or effort should be devoted to that goal.”

- Nicolas Darvas

Tip #27: Do what needs to be done, but no more than that

Vele traders doen er alles aan om hun ‘edge’ te vergroten en ontwikkelen uiteindelijk strategieën die zo complex zijn dat ze op de lange termijn eigenlijk onmogelijk consistent te traden zijn. Succesvolle traders besteden juist veel tijd aan het simplificeren van hun werkende strategieën om zo het besluitvormingsproces te versnellen en de foutenmarge zo laag mogelijk te houden.

Tip #28: K.I.S.S. (Keep It Simple Stupid)

Het K.I.S.S. principe gaat ook op in trading. Complexer betekent niet per definitie beter, sterker nog, vaak is het andersom. Als je de werking van een strategie niet in een paar zinnen kan beschrijven dan is het waarschijnlijk al te complex. Natuurlijk zijn er ook een zeer complexe algoritmische systemen die het zeer goed doen, maar die worden meestal gebruikt door institutionele partijen. In tegenstelling tot wat velen denken is complexiteit geen vereiste voor een winstgevende strategie.

“Trading is simple but it is not easy.”

- Anoniem

“Simplicity in trading demonstrates wisdom.

Complexity is the sign of inexperience.”

- Tyler Bollhorn

Tip #29: De heilige graal ben jijzelf

Iedere dag gaan er beleggers op zoek naar de heilige graal in trading. Een strategie die altijd winst maakt en waarmee men enorme rijkdommen kan verwerven. In mijn overtuiging bestaan er geen heilige graal strategieën. De heilige graal in trading ben jijzelf. Geef een winstgevende strategie aan 100 traders en ze behalen geen van alle hetzelfde resultaat. Een goed voorbeeld hiervan is het turtle trader experiment van Richard Dennis. Lees meer op: [Het Turtle Trader experiment](#)

*“Goede systemen bestaan niet, er bestaan alleen maar goede traders.”
- Chris Boon*

Tip #30: Gebruik meerdere timeframes

Wat voor trader je ook bent, het kan nooit kwaad om regelmatig een timeframe (tijdsvenster) hoger en lager te kijken wat er speelt. Stel je handelt op de 1-uur grafiek, dan is het verstandig om bijvoorbeeld de kwartier grafiek en de 4-uur grafiek ook in de gaten te houden. Hoe meer timeframes eenzelfde beeld tonen, hoe sterker de setup en de kans op een succesvolle trade.

Tip #31: Vergroot winstgevende posities

Vergroot je positie in de trades die op een mooie winst staan en die zichzelf dus bewijzen. Dat is precies het tegenovergestelde van wat de meeste beleggers doen (zij vergroten juist hun positie als deze onder water staat). Het vergroten van je positie wordt ook wel inschalen genoemd. Let op, deze strategie geeft kans op grotere winsten, maar daar staat tegenover dat de bewegelijkheid van je account ook groter wordt.

Tip #32: De markt houdt met niemand rekening

De markt kent je niet en houdt met niemand rekening. De markt doet wat zij wil en luistert naar niemand. De markt is genadeloos, zowel voor beginnende als doorgewinterde traders. Het heeft geen zin om te vechten tegen de markt, want de markt is je niks verschuldigd.

*“The market is cruel, it gives the test first and the lesson afterwards.”
- Tyler Bollhorn*

Tip #33: Pas op bij grote nieuwsmomenten

Er zijn iedere maand een aantal vaste nieuwsmomenten waarop belangrijke cijfers worden gepubliceerd met betrekking tot de wereldwijde economie. Veel daytraders blijven rond dit soort nieuwsmomenten even uit de markt, omdat de bekendmaking van deze cijfers vaak voor extra volatiliteit en abnormaal marktgedrag zorgt. Met behulp van een economische kalender kan je zien wat er die dag aan cijfers wordt gepubliceerd.

Tip #34: Durf de trekker over te halen

Hoe vaak gebeurt het niet dat je een kans ziet en achteraf denkt: "Had ik het maar gedaan, dan had ik nu zoveel verdiend". Met traden is het niet alleen noodzakelijk om kansen te kunnen zien, maar ook om direct de trekker over te kunnen halen zodra je ze ziet. Als je merkt dat je de trekker niet consequent durft over te halen, dan zou je misschien met voorwaardelijke orders kunnen werken.

Tip #35: Pas op voor overtrading

Trade niet om het traden, maar wees kieskeurig in de trades die je maakt en probeer alleen je beste setups te handelen.

"There are no prizes awarded for trading frequency. Don't feel just because you're staring at the charts, you've got to be in a trade – you don't."

- Anne-Marie Baynard

Tip #36: Winnende strategie VS. Winnende trades

Beginnende traders maken veelal de fout door te zoeken naar een strategie die zoveel mogelijk winnende trades maakt in plaats van te zoeken naar een strategie met een positieve verwachtingswaarde. Het aantal winnende trades heeft geen invloed op de winstgevendheid van een strategie. Uiteindelijk draait alles om de expectancy van een strategie, oftewel hoeveel je gemiddeld verdient op iedere geriskeerde euro.

Tip #37: Ken de eigenschappen van je strategie

Zodra je een strategie hebt ontwikkeld wordt het ook belangrijk om de eigenschappen van je strategie te kennen. Belangrijk om te weten is bijvoorbeeld de verwachtingswaarde, de maximale losing streak (reeks van opeenvolgende verliesgevendende trades), het percentage winners, de standaarddeviatie in trading uitslagen, de maximale drawdown et cetera.

Tip #38: Laat je niet verleiden door een hoge win ratio

De win ratio geeft aan hoeveel winnende trades er zijn gemaakt ten opzichte van het totaal aantal trades. Stel je maakt 100 trades met 45 winners dan is je win ratio 45%. De win ratio zegt echter helemaal niets over de winstgevendheid van een strategie. Strategie A kan 80% winners hebben en nog steeds verlies draaien, terwijl strategie B 30% winners heeft en winst draait. Pas als je de win ratio combineert met de gemiddelde winst per trade en het gemiddelde verlies per trade kan je iets zeggen over de winstgevendheid van een strategie.

Tip #39: Spreiding in uitslagen

Er zijn een aantal factoren die de stabiliteit van een strategie bepalen. Een van die factoren is de spreiding in trading uitslagen. Wanneer een strategie 50 trades maakt in een maand waarbij 49 trades elkaar min of meer in evenwicht houden en er 1 mega winner tussen, heb je weliswaar een winstgevende strategie, maar de strategie is niet bepaald stabiel. Wanneer je strategie gebaseerd is op het principe 'cut your losses and ride your winners' dan ben je op zoek naar wat we in vaktermen noemen een 'positively skewed distribution'.

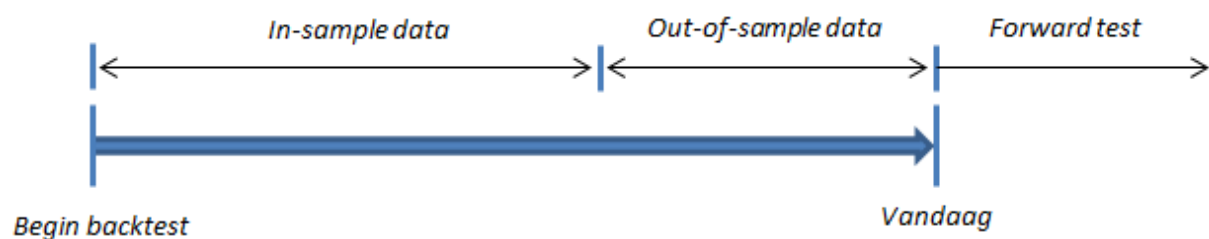
Tip #40: Evalueer je trades

Durf kritisch te kijken naar je behaalde resultaten, de trades die je gemaakt hebt en de trades die je hebt laten liggen. Leer van je fouten, maar kijk ook naar de zaken die goed zijn gegaan. Ga aan het einde van de handelsessie nog eens na wat er precies goed en fout is gegaan en noteer dat in een trading dagboek, zodat je hiervan kan leren.

Tip #41: Optimaliseer je strategie

Na de evaluatie komt de optimalisatie. Je gaat nu onderzoeken wat je zou kunnen optimaliseren om tot een betere performance te komen. Probeer hierbij curvefitting (het aanpassen van de handels regels zodat zij in het verleden tot een veel beter resultaat hadden geleid) te voorkomen.

Om het effect van curve-fitting te verkleinen kan je je backtest data verdelen in twee brokken: in-sample data en out-of-sample data. Je test je strategie allereerst op de in-sample data waarbij het is toegestaan om het een en ander te optimaliseren. Zodra je tevreden bent met de uitkomsten test je het geoptimaliseerde systeem op de out-of-sample data. In deze tweede test wordt duidelijk of de optimalisaties ook tot vergelijkbare resultaten leiden in een periode waarop de regels van het systeem niet geoptimaliseerd zijn. Is dat niet het geval dan is er waarschijnlijk sprake van curve-fitting.

Risk Management

Risicomanagement is het zwemvest van een trader. Zelfs als je alles fout doet, maar wel op een juiste manier risicomanagement toepast, is de kans klein dat je enorme verliezen zal lijden.

Tip #42: Pas risicomanagement toe

Gebruik risicomanagement tijdens het traden. De onderstaande quote zegt voldoende.

*“You can do everything right and still be wrong in the market.
This is why risk management is so important.”
- Charles E. Kirk*

Tip #43: Gebruik altijd een stop

De eerste regel in risicomanagement is; Gebruik altijd een stoploss order. Hoe zeker je ook bent van een bepaalde setup er zullen altijd verliezen zijn. Zorg dus dat je op tijd uit een positie bent die tegen je ingaat, voor je het weet kan een klein verlies omslaan in een groot verlies.

*“Would you drive a car without insurance?
Then you should never trade without a stop order.”
- Pratik Patel*

Tip #44: Respecteer je stop

De tweede regel in risicomanagement is; Respecteer je stop. Dat wil zeggen dat je de stop niet wijder plaatst zodra de trade tegen je in beweegt. Het is uiteraard wel toegestaan om je stop aan te trekken om bijvoorbeeld een deel van de opgebouwde winst veilig te stellen.

*“10 times out of 10, traders who carry big losses wish they had respected their original stop.”
- Trader Stewie*

Tip #45: Cut your losses

Een van de meest voorkomende fouten die beleggers maken is dat zij verliesgevende posities te lang vasthouden en winstgevende posities te vroeg sluiten. Om een succesvolle trader te worden moet je precies het tegenovergestelde doen: je verliezen op tijd afkappen en je winsten laten groeien.

*“When a trade moves against me, I focus on losing as little as possible
and then move on to the next one.”
- Charles E. Kirk*

Tip #46: Ride your winners

“Van winst nemen is nog nooit iemand armer geworden”, hoor je beleggers wel eens zeggen. Toch is dat maar deels waar. Je moet je winners namelijk laten groeien om de verliezen op de andere trades te compenseren. Doe je dit niet dan wordt je op den duur wel degelijk armer.

*“Controlling losers is a must, but let your winners run out of control.”
- Anoniem*

Tip #47: Middel nooit een verliesgevende positie

Het lijkt erg verleidelijk: de positie die in de min staat verdubbelen om zo tot een lagere gemiddelde aankoopprijs te komen, waardoor het verlies twee keer zo snel wordt goedge maakt als de markt weer stijgt. Niet doen! Het kan een paar keer goed gaan, maar vroeg of laat word je opgezadeld met een verlies zo groot dat je alles kan kwijt raken.

*“Never, under any circumstance add to a losing position! Nothing more need be said.
To do otherwise will eventually and absolutely lead to ruin!”
- Dennis Gartman*

Tip #48: Denk in risk en reward

Bij iedere trade moet je het risico dat je neemt afwegen tegen de potentiële opbrengst. De vuistregel is om bij aanvang van een trade nooit meer te riskeren dan de trade in potentie kan opbrengen. Dus op iedere euro die je riskeert wil je minimaal een euro winst kunnen maken. De ideale risk/reward verhouding hangt nauw samen met de win/loss ratio van een trading systeem. Meer hierover kun je terugglezen in het gratis E-Book [Magic Numbers](#).

*“Think about the risk versus reward before taking any position.”
- Anoniem*

Tip #49: Vertaal je resultaten naar risk/reward (R)

Een rendement van +5% op een dag is mooi, maar zolang je niet weet welk risico hier tegenover stond zegt dit rendement eigenlijk niets. Vertaal je resultaten daarom altijd naar een risk/reward verhouding. Dit noemen wij ook wel ‘R’.

Stel je riskeert €250 op een trade en je maakt €500 winst. Je kan dit resultaat naar R vertalen door het resultaat te delen door het genomen risico. Je komt dan op een resultaat van +2R. Wanneer je op een volgende trade €250 verliest is je resultaat -1R. Door al je resultaten te vertalen naar R kan je eenvoudig statistiek loslaten op de uitkomsten.

Tip #50: De 1% regel (vast risico per trade)

De 1% regel houdt in dat je niet meer dan 1% van je trading kapitaal riskeert per trade. De 1% is een richtlijn, afhankelijk van je risicobereidheid en je ervaring kan je ook handelen met bijvoorbeeld 0,5% of 2% risico per trade. Stel je hebt een trading kapitaal van €10.000 en je houdt de 1% regel aan, dan riskeer je dus maximaal €100 per trade.

Tip #51: Positiegrootte bepalen

Zodra je het risico per trade, je entry en je stop hebt bepaald kan je berekenen wat de positiegrootte wordt. Oftewel, hoeveel aandelen of contracten je long of short gaat. Stel je riskeert op iedere trade maximaal €100. Tussen je entry en je stop heb je dus €100 te verdelen. Je gaat long in aandeel XYZ op €40 en je plaatst een stop op €38 dan kan je in totaal 50 aandelen XYZ kopen. Reken maar na: €100 risico delen door een stopafstand van €2. Het is belangrijk hierbij om te beseffen dat *riskeren* niet hetzelfde is als *investeren*. In dit voorbeeld investeer je €2000 (50 aandelen á €40), maar riskeer je 'slechts' €100.

"Size does matter in the markets."

- Van K. Tharp

Tip #52: Let op het totale risico van je portefeuille (Portfolio Heat)

Met de 1% regel beperk je het risico per trade, maar als je bijvoorbeeld 20 trades tegelijkertijd inneemt is het totale risico (20%) toch aanzienlijk hoog. Het is daarom verstandig om je Portfolio Heat in de gaten te houden en voor jezelf te bepalen hoe hoog deze maximaal mag worden. Voor de een is dat minder dan 10%, voor de ander 20% of meer.

Tip #53: Rekening houden met correlaties

Wanneer je meerdere trades tegelijkertijd in de markt hebt staan wordt het interessant om ook rekening te houden met de onderlinge correlatie tussen de uitstaande trades. De correlatie geeft aan in hoeverre een stijging of daling van de ene markt invloed heeft op een stijging of daling van de andere markt. Als de uitstaande posities grotendeels positief zijn gecorreleerd is het totale risico binnen je portefeuille hoger dan wanneer de posities grotendeels negatief gecorreleerd zijn.

Tip #54: Ken je risicobereidheid

Hoeveel risico ben je bereid om te nemen? Denk hier eens goed over na, want veel beginnende traders schatten dit te hoog in. Laat je niet verblinden door potentiële rendementen, want alles heeft een keerzijde.

"Most trading mistakes come from extreme emotions and extreme emotions arise when a trader takes more risk than he is prepared to take."

- Phil Pearlman

Tip #55: Trade alleen met geld dat je over hebt

Trade alleen met geld dat je kunt missen en je niet direct nodig hebt voor je dagelijkse onderhoud. Voorkom dat je 's nachts wakker ligt van je uitstaande posities. Het is een misverstand om te denken dat je veel geld nodig hebt om positieve rendementen te kunnen halen op de beurs. Nogmaals: Als je met een beperkt kapitaal geen winst kunt maken lukt dat ook niet met een groot kapitaal.

"Never trade what you can't afford to lose."

- Anoniem

Tip #56: Focus op kapitaalbehoud

Voor een trader is tradingkapitaal zijn bestaansrecht, zonder tradingkapitaal houdt het spel op. Het behouden van dit kapitaal is daarom de allerbelangrijkste doelstelling.

"Preservation is always priority number one."

Always, no matter what, leave yourself the ability to trade another day."

- Anoniem

Tip #57: Oefen op het nemen van kleine verliezen

Wacht niet tot de koers je stoploss bereikt, maar sluit de positie op het moment dat duidelijk wordt dat de markt tegen je ingaat. Vergeet de commissie die je betaald hebt, vergeet hoe lang je gewacht hebt op deze setup, vergeet alles behalve deze regel. Je kan er altijd weer opnieuw in. Dit klinkt een stuk makkelijker dan het in werkelijkheid is. Veel traders hebben al moeite met het plaatsen en respecteren van een stoploss.

"Every small loss gets me closer to a big win."

- David Aferiat

"Exit any trade that doesn't go your way immediately."

- Anoniem

Tip #58: Ken je worst case scenario

Weet op voorhand hoeveel je maximaal kan verliezen op een trade, nog voor de trade de markt in gaat. Focus je niet op hoeveel je kan verdienen op een trade, maar hoeveel je kan verliezen op de trade als deze de verkeerde kant opgaat. Met deze mindset zijn verliezen makkelijker te accepteren.

"Open nooit een positie zonder het initiële risico te kennen!"

- Chris Boon

Tip #59: Don't fight the markets

Je hebt van die dagen dat je het idee hebt dat het hele universum tegen je is. Je probeert van alles, maar het levert alleen maar verliezen op. Op deze momenten kan je beter de computer even uitschakelen en wat anders gaan doen. Niemand wint het van de markten.

*"The market can be irrational longer than you can be solvent."
- John Maynard Keynes*

*"Never believe you are smarter than the markets as the markets will always win."
- George Fontanills*

Tip #60: Kies een goede broker

Veel beginnende traders staan er nauwelijks bij stil, maar het kiezen van een goede broker is ook een onderdeel van goed risicomanagement. Buiten alle marktrisico's om heb je ook nog zoiets als een broker-risico.

Een aantal kenmerken waarop je zou kunnen letten bij het kiezen van een goede broker:

- Heeft de broker een goede naam en reputatie?
- Hoe lang draait de broker al mee in de financiële wereld?
- Waar is de broker gevestigd? Bij voorkeur in Nederland of West-Europa.
- Is de broker aangesloten bij een depositogarantiestelsel of iets wat daar op lijkt?
- Staat het geld van klanten op een aparte rekening of mag de broker daar zelf ook mee handelen?
- Is het ook mogelijk om met kleine bedragen (micro contracten) te handelen?

Brokers die klanten lokken met allerlei geldbonussen kunnen naar mijn mening het best vermeden worden.

Psychologie

Psychologie in trading is voor velen het belangrijkste obstakel om van een verliesgevende trader te transformeren in een winstgevende trader. Succes in trading is niet afhankelijk van het handelen van een superieur trading systeem, maar van het handelen van je eigen emoties en het ontwikkelen van een zogenaamd Trader-Brein.

Tip #61: Verliezen horen erbij

Hoeveel je ook weet en hoeveel tijd je ook besteedt aan trading, er zullen altijd verliezen zijn. Verliezen horen er nu eenmaal bij. Elke strategie, iedere methode, zal verliezende trades hebben. Daar over treuren getuigt eigenlijk van onbegrip, want je kunt zelfs stellen dat verliezen een absoluut noodzakelijk onderdeel is van geld verdienen in de markten. De turtle traders van Richard Dennis leerden om verliezen te beschouwen als kosten van zaken doen en ze niet te associëren met winst/verlies, gelijk/ongelijk, goed/slecht of iets in die geest.

“Als het geen minnetje mag zijn kan het ook nooit een plusje worden.”

- Chris Boon

Tip #62: Fixeer je niet op het geld

De ervaren trader denkt alleen maar aan het spel – aan het nemen van de juiste stappen op het juiste moment – in plaats van te denken aan geld. Hij weet dat de winst vanzelf komt als hij het spel goed speelt.

“The best traders are the ones who do not care about the money.”

- Tyler Bollhorn

Tip #63: Gelijk krijgen is niet belangrijk

Een van de meest uitdagende aspecten in trading is het leren begrijpen dat ons constante verlangen naar gelijk hebben ons beoordelingsvermogen zal beïnvloeden en tegen ons zal werken op de meest ongelegen momenten.

“You can be wrong more than half the time and still make millions in trading.”

- Charles E. Kirk

*“It’s not whether you’re right or wrong that’s important,
but how much money you make when you’re right,
and how much you lose when you’re wrong.”*

- George Soros

*"If given the chance between being rich and being right always pick rich.
You can always pay someone to tell you how great you are."
- Eli Radke*

Tip #64: Beoordeel een trade niet op het resultaat

Wanneer is een trade goed of slecht? We hebben de neiging om dit te beoordelen op basis van het resultaat. Een trade die geld oplevert noemen we een goede trade, terwijl een trade die voor verlies zorgt een slechte trade wordt genoemd. Dit is echter een verkeerde denkwijze. Een goede beslissing kan namelijk slecht uitpakken (pech) en een slechte beslissing kan goed uitpakken (geluk). Dus of een trade goed of slecht is zou beoordeeld moeten worden op de beslissing die hieraan vooraf ging. Is het trading plan gevolgd en was de risk/reward verhouding logisch? Zo ja, dan was het een goede trade, wat de uiteindelijke uitkomst ook is.

*"Elke keer dat je een weddenschap aangaat met goede vooruitzichten, waar de kansen gunstig zijn, win je iets met de weddenschap, of je de weddenschap nu wint of verliest."
- David Slansky*

Tip #65: Voorkom in- en uitzoomen

Het laten lopen van verliezende trades en het vroegtijdig sluiten van winnende trades is vaak een gevolg van in- en uitzoomen. Op verliezende trades wordt uitgezoomd, opeens doet het er niet meer toe wat de positie van uur op uur doet, maar wordt er nog slechts eens per dag naar de positie omgekeken. Bij winstgevendende trades gebeurt precies het tegenovergestelde. In plaats van één keer per uur naar de posities te kijken wordt er plots iedere 5 minuten gekeken, op zoek naar aanwijzingen dat de markt gaat keren. Duidelijke exit regels kunnen je helpen om het in- en uitzoomen te voorkomen.

Tip #66: Het grootste obstakel ben jezelf

Trading is voor een zeer groot gedeelte een psychologisch spel met jezelf. In bijna geen enkel ander beroep kom je jezelf zo vaak tegen als in trading.

*"Trading is not you versus them. It's you versus you."
- Jason Zweig*

*"Human emotion is both the source of opportunity in trading and the greatest challenge.
Master it and you will succeed."
- Curtis M. Faith*

*"Everything that comes naturally to you, including your instincts and emotions,
will work against you when trading."
- Charles E. Kirk*

Tip #67: Onderzoek je emoties

We kunnen onze emoties niet volledig uitschakelen, maar we kunnen ze wel onderzoeken. Schrijf de besluitvorming van iedere trade die je maakt op. Analyseer je fouten en bedenk nieuwe regels om dezelfde fouten in de toekomst te voorkomen.

“Like working to understand a trading system, you can work to understand your emotional system. If you do, the payoff is huge and not just in trading.”
- Richard Chignell

Tip #68: Herken ‘fear and greed’

Fear and greed, oftewel angst en hebberigheid, zijn extreem slechte raadgevers. Probeer om in een vroegtijdig stadium opkomende angst of hebberigheid bij jezelf te signaleren. Ga vervolgens bij jezelf te raden of een bepaald besluit voortkomt uit een van deze twee emoties of uit het strikt opvolgen van je trading plan.

Tip #69: Definieer succes

Definieer wat trading succes voor jou betekent. Is dat wanneer je de week in het groen hebt afgesloten? Is dat wanneer je een week lang consistent je trading regels hebt opgevolgd? Door te definiëren wat jij onder trading succes verstaat geef je jezelf de kans om je eigen succes te meten.

“For me, trading successfully simply means that the time, effort, pain, and money that I dedicate to trading is equal to or less than the rewards gained either financially or emotionally from it.”
- Charles E. Kirk

Tip #70: Visualiseer succes

Door regelmatig succes te visualiseren gaan onze hersenen onbewust nadenken over hoe dit succes bereikt kan worden. Gevolg is dat we op onverwachte momenten, bijvoorbeeld midden in de nacht of als we onder de douche staan, ingevingen krijgen die ons verder helpen met het bereiken van hetgeen we ons visualiseren.

“I made a picture in my mind of who I wanted to be, and then I lived into that picture.”
- Arnold Schwarzenegger

“You can do anything you set your mind to”
- Benjamin Franklin

Tip #71: Positiviteit is alles

Om succesvol te kunnen handelen moet je optimistisch zijn en geloven in jezelf, zelfs onder de meest moeilijke omstandigheden. Zelfvertrouwen is heel belangrijk, wie niet gelooft in zichzelf zal nooit een goede trader kunnen worden.

*“Believe you can win. If other traders can do well in the market, so can you.”
- Robert Rotella*

Tip #72: Blijf niet hangen in het verleden

We hebben nog weleens de neiging om te blijven hangen in het verleden. Terugdenkend bijvoorbeeld aan die ene trade die we hebben laten liggen en die het verschil zou hebben gemaakt. Schrijf je fout op, probeer er een les uit te trekken en ga verder.

*“The market doesn’t know your emotions or care about your portfolio.
The market is moving on. And so should you.”
- Terry Savage*

Tip #73: Trade in het hier en nu

Laat het verleden los en probeer de toekomst niet te voorspellen. Het eerste werkt contraproductief en het laatste is onmogelijk.

*“Shoulda, woulda, coulda, are a drain on emotional capital. Be occupied by now and next.”
- Sunrise Trader*

Tip #74: Trade niet uit verveling

Winstgevend traden bereik je alleen door het serieus aan te pakken. Het is geen spelletje of iets wat je uit verveling of tijdverdrijf doet. Het vraagt voorbereiding, je moet scherp en helder zijn en de markten moeten uiteraard aanleiding geven om een trade in te nemen.

*“Never trade out of boredom, you must have a setup and a plan.”
- Maribeth Willoughby*

Tip #75: Word niet verliefd op een trade

Een trade is maar een trade. Na deze komt wel weer een volgende. Sterker nog, als je het moet hebben van één specifieke trade dan heb je eigenlijk geen stabiele strategie.

Tip #76: Trade alleen als je je goed voelt

Trade niet bij stress, verdriet of boosheid. Deze emoties staan het nemen van goede beslissingen vaak in de weg. Er zijn traders die zichzelf iedere ochtend een cijfer geven (tussen 1 en 10) op basis van hoe ze zich op dat moment voelen. Als dat cijfer te laag is, bijvoorbeeld lager dan 6, dan besluiten ze om die dag niet te handelen.

Tip #77: Have fun

Trading kan soms best saai, eenzaam en frustrerend zijn. Probeer daarom je plezier te halen uit de kleine successen die je behaalt.

Tip #78: Train je incasseringsvermogen

Heb je de neiging om na 5 à 6 verliesgevende trades op rij de handdoek in de ring te gooien? Zonde! De werkelijkheid is dat je helemaal niet gek op moet kijken bij nog langere reeksen van verliesgevende trades, zonder dat een strategie 'kapot' is. De lengte van een losing streak houdt nauw verband met de win ratio van de strategie. Bij een win ratio van 50% is er een kans van ruim 17% dat je binnen een reeks van 100 trades een losing streak tegen komt van 8 trades. Heb jij voldoende incasseringsvermogen om deze periodes te doorstaan?

Tip #79: Pas op voor het winnaars effect

Naast lange losing streaks kan een strategie ook lange winning streaks maken. Wanneer je een lange reeks van opeenvolgende winstgevende trades maakt schuilt er het gevaar dat je overmoedig wordt en last krijgt van het winnaars effect. Je krijgt de neiging om de risico's op te voeren om zo nog meer geld uit de markten te halen. Dat is het moment dat het vaak fout gaat.

"As a general rule, losses make you strong and profits make you weak."

- William Eckhardt

Tip #80: Wees gedisciplineerd

Trading vraagt enorm veel discipline. Lukt het jou, om in het heetst van de strijd, als er echte euro's op het spel staan, je hoofd koel te houden en je trading regels te volgen? Niet alleen de executie van je trading plan vraagt discipline, maar ook allerlei zaken daaromheen. Administreer en evalueer je consequent alle trades?

Tip #81: Wees realistisch

De beleggingswereld trekt iedere dag weer nieuwe deelnemers die 'makkelijk geld' willen verdienen, aangewakkerd door de gouden bergen die door verschillende partijen op het internet worden beloofd.

Nogmaals, wees realistisch en laat je niet voor de gek houden. Met trading is veel geld te verdienen, maar makkelijk geld verdienen bestaat niet.

"There's no such thing as a free lunch on Wall Street."
- Anoniem

Persoonlijke Ontwikkeling

In je loopbaan als trader doorloop je een uitgebreid proces van persoonlijke ontwikkeling. In deze laatste categorie deel ik een aantal tips met je die je zowel in trading als in andere aspecten van je leven kan toepassen.

Tip #82: Meet je trader efficiency

Je trader efficiency geeft aan hoe goed jij als trader presteert. Je kan dit meten door het aantal fouten die je maakt op te tellen en te delen door het aantal trades dat je hebt gemaakt. Je zal er van verstand staan hoeveel rendement je laat liggen door een paar 'foutjes'. Er zijn maar weinig traders die dit concept begrijpen en werkelijk toepassen. Het terug brengen van je fouten, en daarmee het verhogen van je trader efficiency, kan het verschil maken tussen consistent verliesgevend en consistent winstgevend.

*“Een fout is niet volgens je regels of plan handelen.
Als je geen regels of plan hebt is alles een fout.”
- Chris Boon*

Tip #83: Omring je met andere traders

Trading is een eenzaam vak, maar je hoeft het niet alleen te doen. Natuurlijk moet je zelf op de buy en sell knoppen drukken, maar je hoeft het wiel niet steeds opnieuw uit te vinden. Er zijn verschillende fora en beleggingsclubs waar je je zo kunt aanmelden. Hoe goed je ook bent en hoeveel je ook weet, er is altijd wel iemand die meer weet dan jij. Leer van andermans fouten en deel jou kennis met anderen, dat zal je leerproces enorm versnellen.

*“Als je slim bent leer je van je fouten. Als je wijs bent leer je van andermans fouten.”
- Anoniem*

Tip #84: Publieke commitment

Als je iets graag wilt bereiken dan kan het ontzettend helpen om een publieke commitment te maken. Vertel familie en vrienden bijvoorbeeld dat je de komende tijd intensief aan jezelf gaat werken om een succesvolle trader te worden. Door het maken van een publieke commitment plaats je als het ware een stok achter de deur. Een belofte die je met jezelf maakt wordt vaak makkelijker gebroken dan de belofte die je maakt met je familie of vrienden.

Tip #85: Vind iemand die in je gelooft

Vertrouwen hebben in jezelf is belangrijk, maar het helpt ook als anderen in je geloven. Neem iemand in vertrouwen en leg hem of haar uit wat je doet. Dat zal niet altijd even makkelijk zijn, want het trading vak is vaak voor buitenstaanders een moeilijk te begrijpen concept. Ze denken dat we de hele dag achter onze schermen zitten om ons spaargeld te vergokken. Helaas is dat voor een bepaalde groep ook waar, maar de succesvolle traders weten wel beter.

"No man's success can be entirely attributed to his own actions."

- Robert Rotella

Tip #86: Je bent nooit uitgeleerd

Kennis is macht, dus blijf leren. Je bent nooit uitgeleerd, probeer je kennis te vergroten door het volgen van bijvoorbeeld webinars en seminars, door het lezen van trading literatuur of laat je coachen door een andere succesvolle trader.

"In trading, you've got to always be in learning mode. In addition, what you think you know right now and what is working for you, will not someday in the future."

- Charles E. Kirk

Tip #87: Investeer in je kennis

Investeren in je kennis, netwerk, omgeving, gezondheid en ontspanning zijn de betere investeringen die op lange termijn voor je zullen werken. Traders die in zichzelf durven te investeren komen op een veel gemakkelijkere manier veel verder dan traders die hier bang voor zijn.

"The professional traders who seem to succeed all had good mentors."

- Anoniem

Tip #88: Succesvol traden is hard werken

Voor buitenstaanders ziet het er wellicht simpel uit, maar alle goede traders zullen beamen dat succesvol traden hard werken is. Zowel fysiek als mentaal kan trading het uiterste van je vragen. Traden is absoluut topsport. Wat je erin stopt bepaalt wat je eruit haalt.

"The only place success comes before work, is in the dictionary."

- Vince Lombardi

Tip #89: Get in shape

Nogmaals, traden is topsport. Om topprestaties te kunnen leveren is het belangrijk dat je in vorm bent. Niet alleen mentaal, maar ook fysiek. Hoe beter dat jij je voelt des te beter dat je zal traden.

"It is true, when I exercise more and watch my diet, I not only feel better, I trade better. When I exercise more, my profits go up and there is such a tight correlation between the two that, if you don't believe it, I double dare you to start tracking it and see what happens."

- Charles E. Kirk

"As we all know, the markets can chew you up and spit you out routinely. The only way to be at your best is to be at both your top physical AND mental condition."

- Charles E. Kirk

Tip #90: Wees fanatiek

Wees fanatiek en ontwikkel een sterk verlangen om te slagen en succesvol te worden. Schrijf voor jezelf een aantal doelstellingen uit en maak een stappenplan hoe je denkt deze doelstellingen te gaan bereiken.

Tip #91: Make it happen

Succes komt niet uit de lucht vallen, je zal er wat voor moeten doen. Jij bepaalt zelf hoe succesvol je wordt als trader, je hebt alles in eigen hand.

"It's up to you and no one else to make it all happen."

- Anoniem

Tip #92: Volg je eigen pad

Er is helaas geen vaste route naar succes. Iedere succesvolle trader heeft zijn eigen pad afgelegd. Probeer zoveel mogelijk van andere succesvolle traders te leren, maar besef dat jouw uiteindelijke pad naar succes uniek zal zijn.

Tip #93: Geef niet op

Als trader dien je te beschikken over een flinke dosis doorzettingsvermogen. Consistent geld verdienen met traden is niet zo eenvoudig als een hoop partijen je doen geloven. Toch is het ook zeker niet onmogelijk voor diegene die bereid zijn om een uitgebreid leerproces te doorlopen en over voldoende doorzettingsvermogen beschikken.

"When the going gets tough, the tough get going."

- Anoniem

Tip #94: Beloon jezelf

Trading vraagt veel energie, tijd en geduld van je, dus daar mag best ook wel wat tegenover staan. Beloon jezelf zo nu en dan als je iets hebt bereikt. Heb je bijvoorbeeld 10 trades achter elkaar foutloos

uitgevoerd, dan mag je jezelf daarvoor best belonen. De beloning hoeft niet groot te zijn, het gaat er meer om dat je stilstaat bij een behaald succes.

Tip #95: Jij bent verantwoordelijk

Neem verantwoordelijkheid voor alles wat je doet of laat. Geef anderen niet de schuld van de fouten die je zelf maakt. Het is niet de schuld van de broker, het is niet de schuld van de markt, alles is terug te leiden naar de keuzes die je zelf maakt.

“The only way to improve and achieve great things in this game is to be honest and hold yourself completely accountable for every trade you make.”

- Charles E. Kirk

Tip #96: Consistentie

Wees consistent in alles wat je doet, want de praktijk leert dat inconsistentie vaak geld kost. Het afwijken van je trading plan, het verruimen van je stops of het te vroeg nemen van winsten leidt er uiteindelijk toe dat je een winstgevende strategie ombuigt in een verliesgevende strategie. Consistentie is de sleutel tot succes.

Tip #97: Omarm onzekerheid

Sometimes knowing less is better, zo ook in trading. Een goede trader kan geld verdienen in iedere markt. Begin iedere dag met een schone lei en besef dat je op voorhand geen idee hebt welke kant de markt op gaat. Dit helpt je om te traden wat je ziet en niet te traden wat je denkt te zien.

Tip #98: Wees creatief

Succesvol traden vraagt om een zekere hoeveelheid creativiteit. De markten veranderen voortdurend, geen dag is hetzelfde. Geen strategie werkt voor altijd. Technische patronen zien er in het echt nooit exact hetzelfde uit als in de theorieboeken. Allemaal zaken die om een zekere creativiteit vragen tijdens het traden.

“No market or situation is exactly like the last one you’ve seen!”

- Charles E. Kirk

Tip #99: Herken zelsabotage

Zelsabotage is het bewust of onbewust tegen je eigen belang in handelen. Alle traders krijgen hier vroeg of laat mee te maken. De redenen voor zelsabotage zijn divers. Volgens veel psychologen komt zelsabotage voort uit angst voor ons eigen succes. Je herkent het wellicht wel; iedere keer als het een tijdje voortvarend gaat vind je wel een manier om dit weer te verknoeien.

"Our deepest fear is not that we are inadequate. Our deepest fear is that we are powerful beyond measure. It is our light, not our darkness that most frightens us."

- Marianne Williamson

Tip #100: Grow as you go

Niemand is vanaf zijn allereerste trade een winstgevende handelaar. Alle succesvolle traders hebben 'lesgeld' betaald, de een wat meer dan de ander... Maar om er te komen moet je gewoon starten en durven die eerste trades te maken. Het is vallen en opstaan en zoals met ieder vak word je beter naarmate je het vaker doet. Grow as you go!

"A journey of a thousand miles, begins with a single step"

- Lao Tzu

Ingezonden tips

Tip #101: Je doet het pas goed als je weet wat je fout doet

Dat klinkt eenvoudiger dan het in werkelijkheid is. De ervaring leert echter dat de meeste beleggers niet weten wat ze precies fout doen. Pas als je weet wat je fout doet kan je een proces inrichten om te proberen dezelfde fouten in de toekomst te voorkomen.

- Ingezonden door Peter Klein

Tip #102: Bij twijfel *niet* instappen. Bij twijfel *wel* uitstappen.

Bovenstaande tip van Cornelis is helder. Twijfel je over een setup laat hem dan gaan. Zit je al in een trade en begin je te twifelen stap dan uit. Je weet wel wat je hebt, niet wat je krijgt. Pas wel op dat je hiermee je systeem niet om zeep helpt. Als je merkt dat je bij bijna iedere setup of trade in de markt je twijfels hebt dan heb je waarschijnlijk te weinig vertrouwen in je systeem. Het is prima om je zo nu en dan door je intuïtie te laten leiden, maar probeer dit wel tot een minimum te beperken. Blijf ook alles meten. Zorgt het afwijken van je systeem ervoor dat je resultaten beter of slechter worden?

- Ingezonden door Cornelis Verboom

Tip #103: Jouw tip hier?

Heb jij nog een tip die ontbreekt in dit E-book, mail hem dan naar support@deontwaaktetrader.info dan nemen wij hem op in de volgende versie onder vermelding van jouw naam.

Nawoord

Ben je geïnspireerd, gemotiveerd en enthousiast geworden door dit E-Book? Goed! Dan is het nu tijd voor de volgende stap: ACTIE! De toegevoegde waarde en kracht van de tips uit dit E-Book wordt namelijk bepaald door hetgeen wat je ermee doet.

Hulp nodig?

Wij helpen je graag! We organiseren gemiddeld eens per maand een gratis webinar met thema's als "Traden Als Een Casino", "Ontwikkel Uw Trader-Brein" en "Intraday Handelen op Aandelen & ETF's". Deze webinars worden via ons blog en via onze mailing gecommuniceerd.

[Wil jij ons eerst volgende webinar bijwonen? Meld je dan aan via deze link!](#)

Op ons blog vind je daarnaast verschillende interessante artikelen over trading en je kan daar ook ons eerste E-Book Magic Numbers gratis downloaden.

Coaching

Voor wie echt een stap wil maken in zijn ontwikkeling een succesvolle trader te worden bieden we verschillende cursussen en coaching programma's aan:

- ✓ Zelfstudie – Online Trading Universiteit
- ✓ Workshops – Trading Bootcamps
- ✓ Groepscoaching – Master in Trading
- ✓ Individuele coaching – VIP Coaching

Kijk voor een actueel overzicht op <http://deontwaaktetrader.info/cursussen/>

Contact

Mocht je tot slot vragen, opmerkingen of suggesties hebben die de kwaliteit van dit E-Book verhogen dan zouden wij dat graag horen. Je kunt ons mailen op support@deontwaaktetrader.info.

Met vriendelijke groet,

Chris, Jaap, Tim & Gerben
De Ontwaakte Trader

Disclaimer

U bent te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de beslissingen die u neemt. Alles wat in dit E-Book staat is educatief van aard en van intentie en niets uit dit E-Book en aanverwante zaken mag u interpreteren als (beleggings-, tradings- of investerings-) advies. Traden, net zoals iedere vorm van investeren, kan tot (grote) verliezen leiden en wanneer u bijvoorbeeld gebruik maakt van hefboomproducten als CfD's dan kunnen die verliezen zelfs oplopen tot bedragen groter dan de oorspronkelijke accountgrootte. Voordat u beslissingen neemt die financiële consequenties kunnen hebben dient u zich dus terdege bewust te zijn van alle risico's die u loopt en u niet blind te staren op mogelijke winsten. Als (verantwoordelijk) mens dient u zich op iedere mogelijke gewenste wijze te informeren voordat u marktbeslissingen neemt. Door het, op welke wijze dan ook, tot u nemen van informatie uit dit E-Book of via aanverwante sites of informatieverstrekkers in de meest brede zin van het woord gaat u er automatisch mee akkoord dat u Chris Boon of aan hem verwante partijen nooit en te nimmer aansprakelijk kunt stellen voor enige schade (geleden) dan ook, in de meest breed mogelijke strekking en interpretatie die hier mogelijk is.

De Ontwaakte Trader – Copyright 2016

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke toestemming van de auteur worden gekopieerd of gereproduceerd. Alle rechten voorbehouden.